

عربی یازدهم

الدرس الثاني

جَمَالُ الْمَرْءِ، فَصَاةُ لِسَانِهِ.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

زیبایی انسان، شیوایی گفتار اوست.

تماس با مهندس خلیلی

+989109301019

قَدْ تَفْتَشُ : گاهی جست و جو می شود (فَتَشَ، يُفْتَشُ)
 كَأْسٌ : جام، لیوان
 مُجَرَّبٌ : آزموده
 مَحَامِدٌ : ستایش‌ها «مفرد: مَحْمِدَةٌ»
 مَصَانِعٌ : انبارهای آب در بیابان (معنای امروزی: کارخانه‌ها)
 مَلِيحٌ : با نمک
 مَمزُوجٌ : در هم آمیخته = مَخْلُوطٌ
 نُحْنٌ : شیون کردند (نَاحٌ، يَنُوحُ)
 وُدٌّ : عشق و دوستی ≠ عداوة
 وَصَفْتُ : وصف کردم (وَصَفَ، يَصِفُ)
 وَكُنَاتٌ : لانه‌ها «مفرد: وَكْنَةٌ»
 هَجَرْتُ : جدا شدی، رها ساختی (هَجَرَ، يَهْجُرُ)

حَتَّى يَذُوقَ : تا بچشد (ذَاقَ، يَذُوقُ)
 حَلَّتْ : فرود آمد، حل کرد (حَلَّ، يَحِلُّ)
 رُفَاتٌ : استخوان پوسیده
 رَكْبٌ : کاروان شتر یا اسب سواران
 سَلٌ : پیرس = إِسْأَلَ (سَأَلَ، يَسْأَلُ)
 شَكْوَتٌْ : گلایه کردم (شَكَا، يَشْكُو)
 «إِنْ شَكَوْتُ: اگر گلایه کنم»
 شَمَمْتُ : بوییدی (شَمَّ، يَشُمُّ)
 «إِنْ شَمَمْتُ: اگر بویی»
 شَهْدٌ : عسل
 عَادِي، عَادٍ : دشمن، تجاوزگر
 «جمع: عُدَاةٌ» = عَدُوٌّ ≠ صَدِيقٌ
 عَجِينٌ : خمیر
 عَشِيَّةٌ : شامگاه، آغاز شب
 عَدَاةٌ : صبحگاه، آغاز روز
 فَلَواتٌ : بیابان‌ها «مفرد: فَلَاةٌ»

آتِي : آینده، در حال آمدن
 أَحِبَّةٌ : یاران «مفرد: حَبِيبٌ»
 أَدْنُوٌ : نزدیک می شوم (دَنَا، يَدْنُو)
 أَرْجُو : امید دارم (رَجَا، يَرْجُو)
 أَسْتَعِيثُ : کمک می خواهم (اسْتَعَاثَ، يَسْتَعِيثُ)
 بَدِيعٌ : نو
 بُعْدٌ : دوری ≠ قُرْبٌ
 تَرَضَى : خُشَنود می شوی (رَضِيَ، يَرْضَى)
 تَشَاءُ : می خواهد (شَاءَ، يَشَاءُ)
 شَاءٌ = أَرَادَ، طَلَبَ
 تَمَرَّرٌ : تلخ می کنی (مَرَّرَ، يَمَرَّرُ)
 تَهِيمٌ : تشنه و سرگردان می شود (هَامَ، يَهِيمُ)
 جَرَّبَ : آزمایش کرد (مضارع: يُجَرِّبُ)

x ✓

عَيْنُ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

..... x

۱- تَفْتَشُ عَيْنُ الْحَيَاةِ فِي الضُّوءِ فَقَطْ.

..... ✓

۲- الْمُلَمَّعَاتُ أَشْعَارُ فَارِسِيَّةٌ مَمزُوجَةٌ بِالْعَرَبِيَّةِ.

..... ✓

۳- يَرَى سَعْدِيُّ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سَوَاءً مِنْ هَجْرٍ حَبِيبِهِ.

..... x

۴- قَالَ سَعْدِيُّ مَضَى الزَّمَانُ وَ قَلْبِي يَقُولُ إِنَّكَ لَا تَأْتِي.

..... x

۵- يَرَى حَافِظٌ فِي بُعْدِ الْحَبِيبِ رَاحَةً وَ فِي قُرْبِهِ عَذَابًا.

تماس با مهندس خلیلی

+989109301019

گروه اول: از فعل‌های **ثلاثی مجرد** گرفته شده و اسم فاعل و مفعولشان بر وزن فاعل و مفعول است.

گروه دوم: از فعل‌های **ثلاثی مزید** گرفته شده و اسم فاعل و مفعولشان با حرف «م» شروع می‌شود. و در اسم فاعل حرف ماقبل آخرشان کسره و در اسم مفعول فتحه دارد.
(اسم فاعل : مُ ... ـِ ...) ، (اسم مفعول : مُ ... ـَ ...)

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةَ وَ الدُّعَاءَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْفَاعِلِ وَ اسْمَ الْمَفْعُولِ.

اسْمُ الْمَفْعُولِ	اسْمُ الْفَاعِلِ	الترجمة	الكلمة
☒	☐	نزدیک شده	يُقَرَّبُ: نزدیک می‌کند الْمُقَرَّبِ
☐	☒	دانا	يَعْلَمُ: می‌داند الْعَالِمِ
☐	☒	تولید کننده	يُنْتِجُ: تولید می‌کند الْمُنْتِجِ
☒	☐	آماده شده	يُجَهِّزُ: آماده می‌کند الْمُجَهِّزِ
☒	☐	زده شده	يَضْرِبُ: می‌زند الْمَضْرُوبِ
☐	☒	سخن گو	يَتَكَلَّمُ: سخن می‌گوید الْمُتَكَلِّمِ

اسم فاعل اسم مفعول اسم فاعل اسم مفعول اسم فاعل اسم مفعول اسم فاعل اسم مفعول
یا صانعِ کُلِّ مَصْنُوعٍ یا خالقِ کُلِّ مَخْلُوقٍ یا رازِقِ کُلِّ مَرْزُوقٍ یا مالِکِ کُلِّ مَمْلُوکٍ. مِنْ دُعَاءِ الْجَوْشَنِ الْكَبِيرِ

ای سازنده‌ی هرچه ساخته شده، ای خالق هرچه خلق شده، ای روزی دهنده‌ی هرچه روزی گیرنده، ای دارنده‌ی هر دارایی

تماس با مهندس خلیلی

+989109301019

- ۱- ﴿عَلَامُ الْغُيُوبِ﴾: بسیار داننده غیبا
- ۲- ﴿أَمَارَةٌ بِالسَّوِّءِ﴾: بسیار امر کننده به بدی
- ۳- الطَّيَّارُ الْإِيرَانِيُّ: خلبان ایرانی
- ۴- فَتَّاحَةُ الرُّجَاغَةِ: در باز کن بطری
- ۵- أَلِهَاتِفُ الْجَوَالِ: تلفن همراه
- ۶- أَلْسَلَامُ عَلَیْكَ يَا مَیْثِمُ التَّمَّارِ: سلام بر تو ای میثم تمار

التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَ غَيْرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ. ✓ x

- ✓ ١- الرِّكْبُ جَمَاعَةٌ مِنَ الْمُسَافِرِينَ يُسَافِرُونَ عَلَى الدَّوَابِّ:
- ✗ ٢- غُصُونُ الْأَشْجَارِ فِي الشِّتَاءِ بَدِيعَةٌ خَصْرَةٌ.
- ✗ ٣- الْعَدَاةُ نِهَآيَةُ النَّهَارِ، وَ بَدَايَةُ ظِلَامِ اللَّيْلِ.
- ✓ ٤- الْكَأْسُ إِنَاءٌ^٢ يُشْرَبُ بِهِ الْمَاءُ أَوْ الشَّايُ.
- ✓ ٥- يُصْنَعُ الْخُبْزُ مِنَ الْعَجِينِ.

التَّمْرِينُ الثَّانِي: صَعِّ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبَ. «كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ»

- ١- الْوُكُنَّةُ ⑤ زِينَةٌ مِنَ الذَّهَبِ أَوْ الْفِضَّةِ فِي يَدِ الْمَرْأَةِ.
- ٢- الْكِرَامَةُ ⑥ مَنْ يُعْجِبُكَ شَكْلُهُ وَ كَلَامُهُ وَ سُلُوكُهُ.
- ٣- الْهَجْرُ ② شَرَفٌ وَ عَظَمَةٌ وَ عِرَّةُ النَّفْسِ.
- ٤- الرُّفَاتُ ③ تَرْكُ الصَّدِيقِ أَوْ الْمُحِبِّ.
- ٥- السَّوَارُ ① بَيْتُ الطُّيُورِ.
- ٦- الْمَلِيحُ

التَّمَرِينُ الثَّلَاثُ: تَرْجِمْ هَذِهِ الْأَحَادِيثَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

۱- **إِيَّاكَ^۱ وَمُصَادَقَةَ^۲ الْأَحْمَقِ، فَإِنَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَنْفَعَكَ فَيَضُرُّكَ^۳.** الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

از دوستی کردن با احمق بپرهیز، زیرا می خواهد به تو نفع برساند ولی **ضرر میزند** الفعل المضارع

۲- **الصَّدِيقُ مَنْ كَانَ نَاهِيًا عَنِ الظُّلْمِ وَالْعُدْوَانِ مُعِينًا^۴ عَلَى الْبِرِّ^۵ وَالْإِحْسَانِ.** الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

دوست کسی است که ظلم و دشمنی را نهی کند و یاری رساننده ی نیکی و احسان باشد الجار والمجرور

۳- **إِيَّاكَ وَمُصَادَقَةَ الْكُذَّابِ، فَإِنَّهُ كَالسَّرَابِ يُقَرِّبُ^۶ عَلَيْكَ الْبَعِيدَ وَيُبَعِّدُ^۷ عَلَيْكَ الْقَرِيبَ.** الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بپرهیز از دوستی کردن با دروغگو، زیرا او مانند سراب است، دور را بر تو نزدیک و نزدیک را بر تو دور میسازد اسم المبالغة

۴- **الصَّدِيقُ الصَّدُوقُ^۸ مَنْ نَصَحَكَ فِي عَيْبِكَ، وَحَفِظَكَ فِي غَيْبِكَ، وَآثَرَ^۹ عَلَى نَفْسِهِ.** الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

دوست راستگو کسی است که بر عیب تو نصیحت میکند، و در غیاب تو حفظت المجرور بحرف جر میکند و تو را بر خویش برمیگزیند

۵- **مَنْ غَضِبَ عَلَيْكَ مِنْ إِخْوَانِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَلَمْ يَقُلْ^{۱۰} فِيكَ شَرًّا، فَاتَّخَذَهُ^{۱۱} لِنَفْسِكَ صَدِيقًا.** الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

کسی که ۳ بار بر تو غضب کرد و چیز بدی در موردت نگفت، او را به عنوان دوست خود فعل الأمر برگزین

۶- **يَا بُنَيَّ، اتَّخِذْ أَلْفَ صَدِيقٍ وَالْأَلْفَ قَلِيلٌ، وَلَا تَتَّخِذْ عَدُوًّا وَاحِدًا وَالْوَاحِدُ كَثِيرٌ.** لُقْمَانُ الْحَكِيمُ

پسر من، هزار دوست برگزین که حتی هزار دوست هم کم است، و یک دشمن هم نداشته باش فعل النهي که حتی یک دشمن هم کم است

۴- **مُعِينٌ:** یاری رساننده

۳- **يَضُرُّ:** زیان می رساند

۲- **مُصَادَقَةٌ:** دوستی کردن

۱- **إِيَّاكَ:** بپرهیز، تو را

۸- **صَدُوقٌ:** راستگو

۷- **يُبَعِّدُ:** دور می سازد

۶- **يُقَرِّبُ:** نزدیک می سازد

۵- **بِرٌّ:** نیکی

۱۰- **لَمْ يَقُلْ:** نگفت

۹- **آثَرَ:** برگزید

۱۱- **اتَّخَذَ:** بگیر

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: اُكْتُبْ مُتَرَادِفَ أَوْ مُتَضَادَّ كُلِّ كَلِمَةٍ أَمَامَهَا.

أ. أَرَادَ / قَرَّبَ / الدُّكَّانَ / الوُدَّ / العُدَاةَ / البُعْدَ / الصَّحْرَاءَ / العُدَاةَ / الحَرْبَ

ب. صَدُوقٌ / قَرَّبَ / مُصَادَقَةٌ / آثَرُ / مُعِينٌ / سَلٌ / سَعْرٌ / مُعْجَبٌ بِنَفْسِهِ / رَفَعَ

ب.

أ.

كذَّابٌ ≠ صدوق

الأحبة ≠ العداة

بعَدَ ≠ قَرَّبَ

العشيَّة ≠ الغداه

مُساعدٌ = معِينٌ

الفلأة = الصحرا

إنتخبَ = آثرَ

الحبَّ = الوُدَّ

عداوةٌ ≠ مُصَادَقَةٌ

السُّلم ≠ الحرب

أجَبَ ≠ سَلٌ

شاءَ = أَرَادَ

قيمةٌ = سَعْرٌ

المتجَر = الدُّكَّان

نَزَلَ ≠ رَفَعَ

القُرْبُ ≠ البعد

مُختالٌ = معجَبٌ بِنَفْسِهِ

دَنَا = قَرَّبَ

التَّمْرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْفَاعِلِ وَ اسْمَ الْمَفْعُولِ وَ اسْمَ الْمُبَالَغَةِ وَ اسْمَ الْمَكَانِ وَ اسْمَ التَّفْضِيلِ.

۱- ﴿... إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا﴾ ^{اسم مفعول} الْإِسْرَاءِ: ۳۳

همانا او یاری شده بود

۲- ﴿إِنَّكَ أَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ﴾ ^{اسم مبالغه} الْمَائِدَةِ: ۱۱۶

همانا تو بسیار داننده ی غیبا هستی

۳- ﴿قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَ الْمَغْرِبُ﴾ ^{اسم مکان} ^{اسم مکان} الْبَقَرَةِ: ۱۴۲

بگو برای خداست مشرق زمین و مغرب زمین

۴- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾ ^{اسم فاعل} آلِ عِمْرَانَ: ۱۵۹

همانا خداوند توکل کنندگان را دوست میدارد

۵- ﴿... اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾ ^{اسم تفضیل} الْحَجِّ: ۶۸

خداوند به آنچه انجام می دهید آگاه تر است

۶- ﴿... مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَ صَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾ ^{اسم مفعول} يَس: ۵۲

چه کسی ما را از قبرمان بیرون کشیده است؟ این وعده ایست که خداوند داد و رسولان به راستی گفتند

تماس با مهندس خلیلی

+989109301019

التمرين السادس: تَرجم الأفعال فِي الجُمَلِ التَّالِيَةِ؛ ثُمَّ عَيِّنْ بَابَ كُلِّ مِنْهَا.

١- أَنْشَدْنَا فِي الإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيَّ.

باب: افعال
در صف صبحگاه سرود خواندیم

٢- نَتَخَرَّجُ مِنَ الْمَدْرَسَةِ بَعْدَ سَنَةٍ.

باب: افتعال
سال بعد از مدرسه فارغ التحصیل میشویم

٣- جُنُودُنَا يُدَافِعُونَ عَنِ الْوَطَنِ.

باب: مفاعله
سربازانمان از میهن دفاع میکنند

٤- تَنْفَتِحُ الْأَزْهَارُ فِي الرَّبِيعِ.

باب: انفعال
شکوفه ها در بهار شکوفا میشوند

٥- الْأَشْرِيكَانِ تَعَامَلَا قَبْلَ سَنَةٍ.

باب: تفاعل
دو شریک سال قبل معامله کردند

٦- يَسْتَخْدِمُ الْمَصْنَعُ عُمَّالًا.

باب: استفعال
کارخانه کارگرانی را استخدام کرد

٧- رَجَاءٌ، عَلَّمَنِي الزَّرَاعَةَ.

باب: تفعیل
لطفاً، به من کشاورزی یاد بده

٨- أَشْتَغِلُ عِنْدَ أَبِي.

باب: افتعال
نزد پدرم مشغول به کار هستم